

Aihe-entiteettien ominaisuuksien ja suhteiden merkitseminen

RDA-koulutus 1.12.2015

Marja-Liisa Seppälä

marja-liisa.seppala[at]helsinki.fi

Aiheen kuvailu

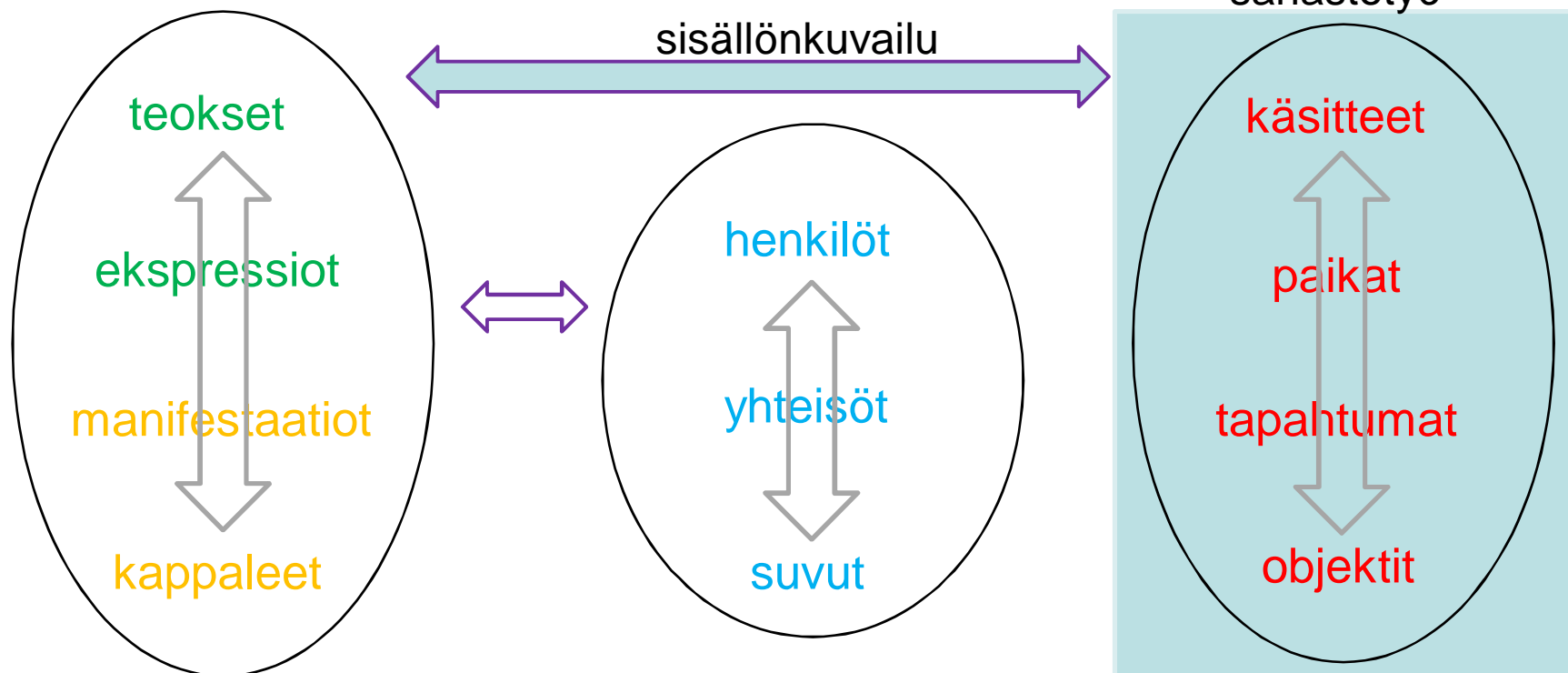
- Aiheen kuvailu = aihe-entiteetin (esim. käsitteen) ominaisuuksien ja suhteiden merkitsemistä
 - Aihe-entiteettien ominaisuuksien merkitseminen = sanastotyö
 - Aihe-entiteetin ja teosentiteetin välisen suhteen muodostaminen/merkitseminen = sisällönkuvailu

FRBR-käsittemallin rakenne RDAssa (nykytilanne): entiteetit ja suhteet

aineistoentiteetit

toimijaentiteetit

aihe-entiteetit

Aihe-entiteettien sääntöteksti kesken

- Aiheen käsittely on kesken RDAn kansainvälisessä kehittäjäyhteisössä, joten aiheen kuvailuun liittyvissä RDA-luvuissa ei ole vielä tekstiä, paitsi...
 - paikan identifiointia käsittelevä luku 16, jossa sääntötekstiä toimijoihin liittyvistä paikoista. Teksti siirretään jossain vaiheessa toimijoiden lukujen yhteyteen.
 - aiheen ja teoksen välistä suhdetta määrittelevä luku 23.
- Aiheen kuvailun RDA-sääntötekstit valmistumassa noin 2 vuoden kuluessa.

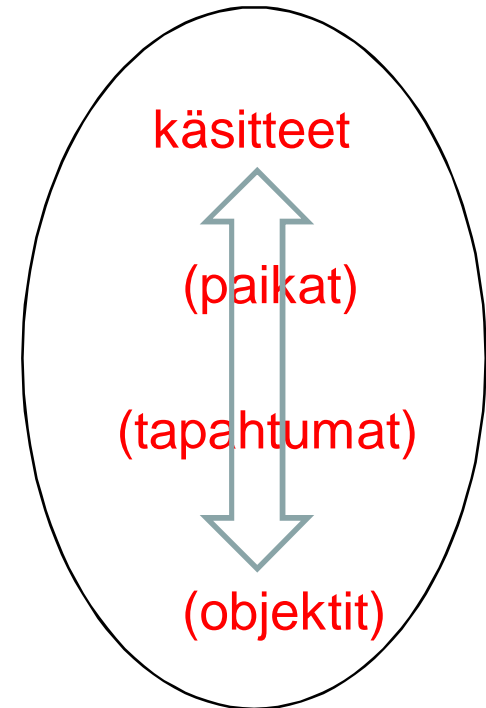
Aiheen kuvailu (nykytilanne)

aihe-entiteettien attribuuttien ja suhteiden merkitseminen

sanastotyö

ohjeet
attribuuttien
merkitsemisestä:
luvut 12-16
(kesken RDAssa)

ohjeet
suhteiden
merkitsemisestä:
luvut 33-37
(kesken RDAssa)

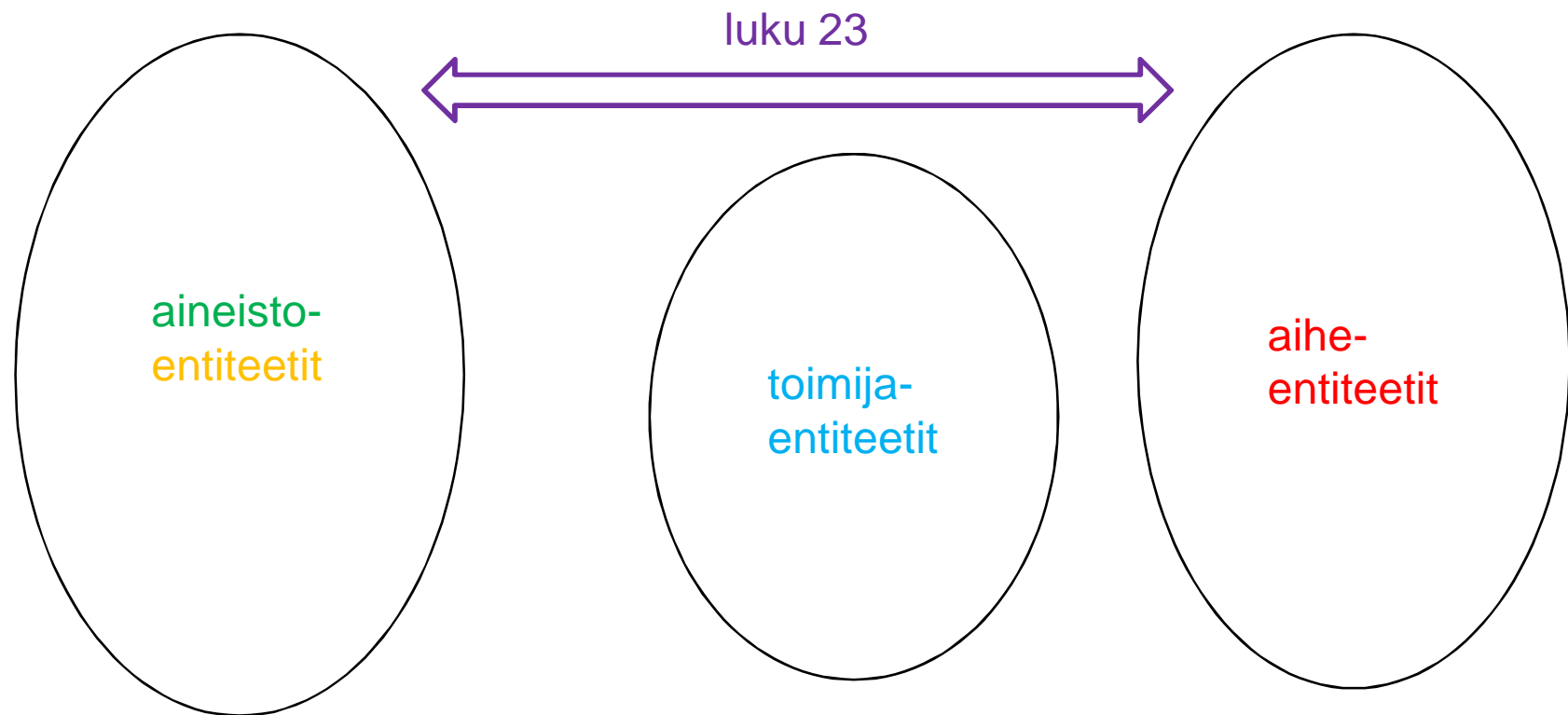
Aiheen attribuuttien merkitsemisohjeet

- käsitteen, tapahtuman, paikan ja objektin attribuuttien merkitseminen:
 - luvut 12-16
 - MARC21: asiasana-auktoriteettitietueiden kuvailutiedot

Aiheen suhteiden merkitsemisohjeet

- aihe-entiteettien välisten suhteiden merkitseminen:
 - luvut 33-37
 - Liite L: suhdemääritteet
- RDA-säännöt määrittelevät vain yleisen kehyksen aihe-entiteettien välisten suhteiden määrittelyyn.
- Tarkemmat suhdemäärittelyt tehdään kussakin aihejärjestelmässä (esim. asiasanaontologian sanastotyössä tai luokitusjärjestelmän luokkien määrittelyssä).

Aineiston ja teoksen välinen suhde (nykytilanne)

Aihe/teos-suhteen merkitsemisohjeet

- aiheen ja teoksen välisen suhteen merkitseminen:
 - luku 23
 - MARC21: bibliografisen tietueen asiasana- ja luokituskentät
 - Kuvailuun on merkittävä (ydinelementtinä) vähintään yksi teoksen ja sen aiheen välistä suhdetta kuvaava elementti (kohta 23.3)
 - Muodostettaessa suhdetta aihe-entiteetistä aineistoon (=sisällönkuvailu) viitataan aina teokseen, ei muihin aineistoentiteetteihin (ekspressio/manifestaatio/kappale).
 - Teoksen aiheena taas voivat olla kaikki muut FRBR-mallin entiteetit.

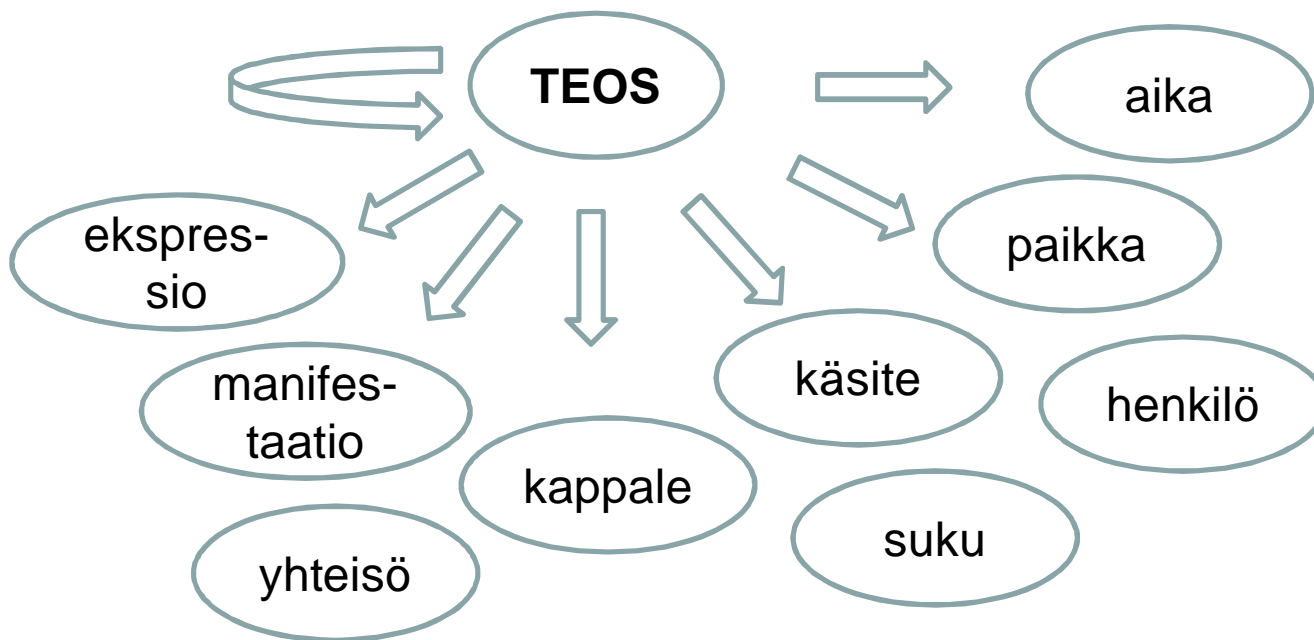
Suhteiden merkitsemisen tyypit (kohta 23.1.4.2)

- Teoksesta aiheeseen voi viitata:
 - tunnisteella, esim. <http://www.yso.fi/onto/ysa/Y101759> (YSA:n tunniste käsitteelle hämähäkit)
 - aiheen auktorisoidulla hakutiedolla
esim. hämähäkit (YSA:n asiasana)
 - kuvailutiedoilla, esim. Dokumenttisarja kolmas osa käsittelee hämähäkkejä.

Aiheviittausten määritteet

- Liitteessä M joitakin teoksen ja sen aiheen väliseen suhteeseen liittyviä määritteitä
 - toistaiseksi vain määritteitä teoksen ja sen aiheena olevan toisen teoksen, ekspression, manifestaation tai kappaleen välisestä suhteesta
 - esim. analyysi <-> analyysin kohde
 - MARC21: bibliografisen tietueen lisäkirjaus- ja linkityskentät

Teoksen aiheena mikä tahansa entiteetit

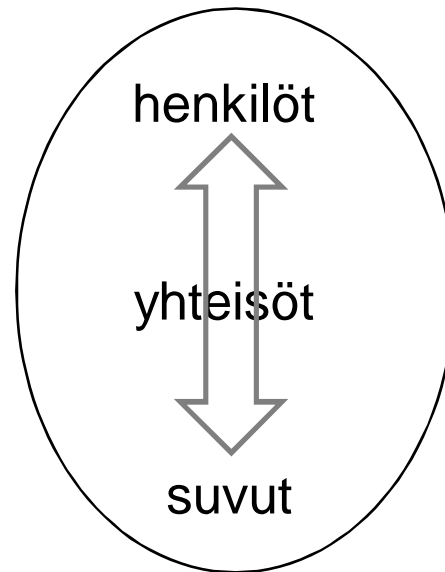
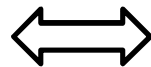
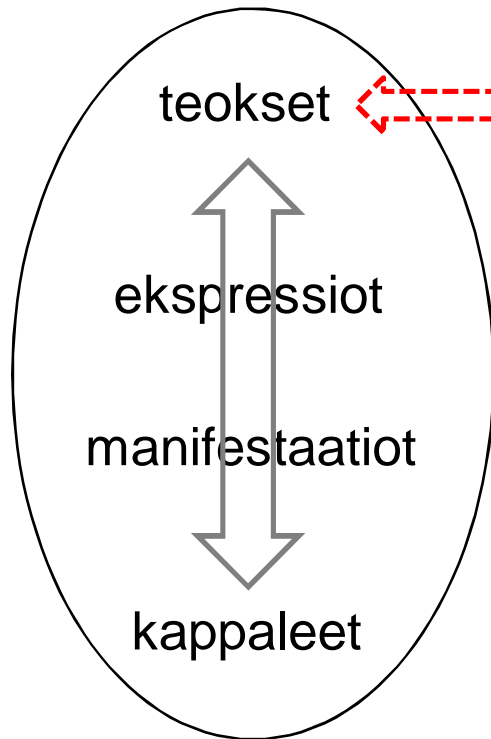

RDA-kuvailukokonaisuuden päivittyminen?

Aineiston kuvailu

Toimijoiden kuvailu

Aiheen kuvailu

Muu kuvailu

tapahtumat

objektit

Kommentit ja kysymykset osoitteeseen:
kuvailusaannot-posti [at] helsinki.fi

Lisätietoa:

RDA-tiedotussivut -> googlaa *rda-tiedotus*
(osoite muuttumassa)